

સંતભગવંત સાહેબજીની ૬૯ માહાભ્યસભર વાલી સદા...

ગુરુપૂનમ પર્વની પૂર્વસંધ્યાએ આશીર્વાદન
૯ જુલાઈ ૨૦૨૫, 'અક્ષરમહોલ', તપોભૂમિ બ્રહ્મજ્યોતિ, મોગરી

મુને વા'લું જોગીડા તારું મુખડું રે,
ઉપર ઓવારું સ્વર્ગનું મુખડું રે...
તારો મહિમા ગાવાનો મને લાગ છે રે,
કહો 'કાગ'ના તે કેવાં મોટાં ભાવ્ય છે રે...

સાધુને ઓળખતા આપણને નથી આવડતું. જગતમાં મોટપ વિશે કોઈ કહે કે, 'અમારા ગામમાં આ બહુ મોટો માણસ છે.' મોટો એટલે જેનો બંગલો સારો હોય, લાંબી પલોળી જમીનો હોય એને આપણે મોટો કહીએ. એટલે એ બેરોમીટર સાધુ માટે પણ લગાડતા હોઈએ છીએ. બહુ જાહોજલાલી હોય, લાખો શિષ્યો માનતા હોય, વાહ વાહ થતી હોય; તો કહીએ કે, આ મોટા સાધુ છે. જગતની રીતે આ મોટપ છે, પરંતુ આધ્યાત્મિક મોટપ એ સાધુતાની મોટપ છે. પણ સામાન્ય માણસને સાધુને ઓળખતા આવડતું નથી. જેમની સાધુની દૃષ્ટિ હોય એ સાધુને ઓળખે છે.

દુલા ભાયા કાગે આ ભજન બનાવ્યું છે. યોગીબાપાના સમયમાં દુલા ભાયા કાગ એ ભક્તહૃદય કવિ હતા. આખા સૌરાષ્ટ્રમાં એમનાં ભજનોથી તેઓ જાણીતા કવિ હતા. યોગીબાપાનું અમૃતપર્વ ઊજવ્યું ત્યારે દુલા ભાયા કાગને મહેમાન તરીકે બોલાવેલા. તે સભામાં હકડેઠઠ માનવમેદની હતી. મોટું સ્ટેજ હતું. ફિલ્મના ડાયરેક્ટરે આખા સ્ટેજની સુંદર સજાવટ કરેલી. દુલા ભાયા કાગે આ બધું જોયું પણ ઈમ્પ્રેસના થયા. મહિના પછી તેઓ રાજકોટ-ગોંડલ રોડ ઉપરથી જૂનાગઢ તરફ જતા હતા ત્યારે યોગીજી મહારાજનાં દર્શન કરવા અક્ષરદેરી-મંદિરમાં આવ્યા. ગાડીમાંથી ઊતરીને તેઓ પગથિયાં ચઢીને ઉપર સભામંડપમાં ગયા.

ત્યારે ઘઉંની સીઝન હતી તેથી સભામંડપમાં વચ્ચે ઘઉંનો મોટો ઢગલો કર્યો હતો અને આજુબાજુ પાંચ-દશ સાધુઓ, પાંચ-પંદર સૌરાષ્ટ્રના હરિભક્તો અને એ બધાની વચ્ચે યોગીબાપા નીચે કોથળા ઉપર બેઠેલા. થાળીમાં ઘઉં લઈ કાંકરા ને કચરો વીણતા હતા અને બધાને આનંદ કરાવતા હતા. દુલા કાગ તો આ જોઈને આશ્ચર્યમાં જ પડી ગયા, દંડવત્ કર્યા અને બોલ્યા, 'આ ખરી સાધુતા છે !' દસ-પંદર દિવસ પહેલાં લાખો ભક્તોમાં જેમનો જયજયકાર થતો હતો, લાખો ભક્તો ભેગા થયા હોય તો બીજા કોઈ હોય તો ફૂલ્યા-ફૂલ્યા ફરે. વળી, ગાદીપતિ કોઈ દિવસ આવું કામ ના કરે. જ્યારે આ સાધુને તો એવું કાંઈ છે જ નહીં. સામાન્ય માણસની જેમ બધા જોડે પલાંઠી વાળીને કોથળા ઉપર બેસીને ઘઉં સાફ કરવા બેઠા છે. કેવા નિર્લેપ પુરુષ છે !

દુલા કાગનો પોતાનો સિદ્ધાંત હતો કે, કોઈ પણ જીવિત વ્યક્તિ ઉપર ભજન ના બનાવે. પણ આ દુલા ભાયા કાગે આજે પોતાના સિદ્ધાંતમાં ફેરફાર કર્યો અને 'યોગીજી મહારાજને ૭૫ વર્ષ થયાં તો હવે એમની હયાતીમાં એમનાં ૭૫ ભજન બનાવીશ' એમ એમણે કહ્યું. એમાં પહેલું ભજન ગાયું, 'જોગીડાને જોવા ગયારે, તે જોનારા ઝડપાણા...' એટલે હું યોગીબાપાનાં દર્શન કરવા ગયો હતો, પણ હું એમનો થઈ ગયો. બીજું ભજન, 'દેતો દેતો ને દેતો, જોગીડો દેતો દેતો ને દેતો...' એમ, આ ભજન 'મુને વા'લું જોગીડા તારું મુખડું રે...' એમણે રચ્યું છે.

પૂર્વજન્મનાં પુણ્ય હશે, માતાપિતાના આશીર્વાદ, ભગવાનનો સંબંધ કે કો'ક સત્કર્મ થઈ ગયું હશે તો આપણી ઉપર યોગીબાપાની દૃષ્ટિ પડી ગઈ ને આપણે ફાવી ગયા ! આ અશ્વિનભાઈ, શાંતિભાઈ, રતિભાઈ

દસ ટકા સમયનો પણ ધર્મદો કરો.
૨૪ કલાક એટલે ૧૪૪૦ મિનિટ થાય.
એના દસ ટકા એટલે ૧૪૪ મિનિટ.
૧૪૪ મિનિટ એટલે અઢી કલાક.
આખા દિવસમાં અઢી કલાક
સત્સંગ થવો જોઈએ.

ને આ સંતો બાપાએ બનાવેલા સંતો છે, તેઓ મળ્યા તો આપણે ધન્ય થઈ ગયા !

યોગીબાપાને કોઈએ પ્રશ્ન પૂછ્યો કે, ‘સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયમાં ‘સત્સંગ’ શબ્દ બહુ પ્રચલિત છે. તો સત્સંગ એટલે શું ?’ યોગીજી મહારાજે ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની વાત સંભારી જવાબ આપ્યો કે, ‘સત્સંગ એટલે મોટા પુરુષને બે હાથ જોડવા અને તેઓ કહે એમ કરવું એ સત્સંગ !’ મોટા પુરુષને બે હાથ જોડવા સહેલા છે, પણ તેઓ કહે એમ કરવું એ અઘરું છે. એમ, ‘તન-મન-ધન પ્રભુના ચરણોમાં...’ એ ભજન બધા ગૃહસ્થો બોલો છો, પણ જો કાલે અશ્વિનભાઈ કહે કે, ‘બધું અહીં મૂકી દો’ તો તમે શું કરો ? ત્યારે તમને બધાં સાંસારિક કામો યાદ આવે. ‘આપી તો દેવું છે પણ આ બધું છે એનું શું કરવું ? બધું પતાવીને પછી આવીએ’ એવું થાય. એટલે બાપા કહેતા, ‘શિર અર્પ્યા વિના શ્યામ રીઝશે નહીં.’ તેઓ કંઈ બધાનાં માથાં માગે છે ? બધા માથાં અહીં મૂકી દેશે તો સેવા કોણ કરશે ? પણ દઢતા કરવાની કે, મારું જે કંઈ છે એના માલિક શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાન છે, બધું એમનું જ છે. ગુરુપૂર્ણિમાના દિવસે આટલો નિર્ણય કરો. તેઓ તમારું કંઈ લઈ નહીં લે, પણ વધારશે-યાદ રાખો ! ટ્રસ્ટીશિપની ભાવના રાખવાની કે, તમારી પાસે જે કંઈ છે, જે કંઈ પ્રાપ્ત થયું છે, જે કંઈ વારસામાં મળ્યું છે એ ભગવાને આપેલું છે; તમે એના ટ્રસ્ટી છો, માલિક નથી. આપણી ઈચ્છા હોય એમ વાપરવાનું નહીં, પણ જરૂરિયાત પ્રમાણે વાપરવાનું અને બાકી બીજું બધું જે છે તે જરૂર પડે તો સેવામાં વાપરવાનું. મહારાજને કંઈ આપણું બધું લઈ લેવું નથી. મહારાજે એટલે ‘શિક્ષાપત્રી’માં લખ્યું કે, આવકના ૧૦મા-૨૦મા ભાગની સેવા કરો. એમ કરીએ એ એમને અર્થે જીવન કરી રાખ્યું કહેવાય, સાચો સત્સંગ એને કહેવાય.

હરિભક્ત હોય તેણે રોજ સવારના પહોરમાં ઊઠીને પૂજા કરવી, પોતાના ઈષ્ટદેવનું સ્મરણ કરવું અથવા તો ઘરમંદિર હોય તો એની સામે

બેસીને ઓછામાં ઓછી ૧૧ માળા કરવી, અડધો કલાક ધૂન કરવી. ચાતુર્માસમાં રોજ ૧૧ માળા ફેરવીશું, અડધો કલાક ‘શ્રી સ્વામિનારાયણ’ મહામંત્રનો જાપ કરીશું. અઠવાડિક સત્સંગસભા અચૂક કરીશું અને સભા ના થતી હોય તો પોતાના ઘરે શરૂ કરીશું. એક ‘વચનામૃત’ ને દસ ‘સ્વામીની વાતું’ વાંચીશું. ડાયાબિટીસ ના હોય, શરીરની તકલીફ ના હોય તો ચાતુર્માસ અથવા તો શ્રાવણ માસ એક ટાઈમ જમીશું; આમ તપ કરો. અને કોઈની ખટપટ, નિંદા, માથાકૂટ, અમહિમા, ભાવફેર નહીં કરવાનો નિયમ લો. શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાને કહ્યું, ‘હું મળ્યો, સાધુને વિશે આત્મબુદ્ધિ ને પ્રીતિ થઈ એટલે હથેળીની રેખાઓ બધી ભુંસાઈ ગઈ, પ્રારબ્ધ બધું બળી ગયું. પ્રારબ્ધનું કોઈદુઃખ તમને રહેશે નહીં.

ભગવાનની કૃપાથી બધું થાય છે. તો ખેતીમાં, નોકરીમાં, ધંધામાં, વ્યાપારમાં જે કંઈ કમાણી કરો એના પાંચ ટકા-દસ ટકા ભગવાનને ચરણે ધરો અને દસ ટકા સમયનો પણ ધર્મદો કરો. આ જિંદગીમાં તમને ૮૦-૮૫ કે ૯૦ વર્ષ થાય તો તમારાં આઠ વર્ષ સત્સંગ માટે ગયાં હોવાં જોઈએ. ૨૪ કલાક એટલે ૧૪૪૦ મિનિટ થાય. એના દસ ટકા એટલે ૧૪૪ મિનિટ. ૧૪૪ મિનિટ એટલે અઢી કલાક. આખા દિવસમાં અઢી કલાક સત્સંગ થવો જોઈએ. અડધો કલાક ધૂન, પૂજા, ‘વચનામૃત’, ‘સ્વામીની વાતું’ આ બધું કરો તો આપણા અઢી કલાક થઈ જાય. ૧૦ ટકા આયુષ્યનો ધર્મદો, ૧૦ ટકા પોતાની આવકનો ધર્મદો-આટલું જો આપણે કાઢીએ તો આપણાં પ્રારબ્ધ બધાં જ ધોવાઈ જાય. છતાં પણ પ્રારબ્ધનું દુઃખ આવે છે. તે કયું પ્રારબ્ધ ? તો ‘શિક્ષાપત્રી’ ના પાળીએ, એટલે કે, ભગવાનની આજ્ઞાની બહારનું વર્તન કરીએ, સત્પુરુષની આજ્ઞા ન પાળીએ, ભક્તો-સંતોની ખટપટ, નિંદા, માથાકૂટ, અમહિમા-ભાવફેરમાં પડી જઈએ એ પ્રારબ્ધ-જે ક્રિયામાણ પ્રારબ્ધ છે તે આપણને દુઃખી કરે છે. અને તે પ્રારબ્ધ તમારે ભોગવવું

પડે. માળા ફેરવો, ધૂન કરો તો એ પ્રારબ્ધ ધોવાઈ જાય. અડધો કલાક ધૂન એટલે કરવાની, યાદ રાખો ! જાણે-અજાણ્યે ભગવાનને ચૂકીને ભગવાન રાજી ના થાય એવી કો'ક વસ્તુ થઈ ગઈ હોય, ભગવાન કે ભગવાનના ભક્તનો દ્રોહ થઈ ગયો હોય, કોઈ પ્રારબ્ધ ઊભું થયું હોય એ પ્રારબ્ધ બળી જાય. અને એનાથી વધારે ધૂન કરો તો અંદર દિવ્યતા ખીલી ઊઠે. એટલે સર્વે ભક્તોને પ્રાર્થના કે, જેમ હાથ ઉપર મોટો પથ્થર પડે તો ધીમે રહીને હાથ કાઢી લઈએ, એમ ભગવાનના ભગત સાથે કંઈ તકલીફ થાય તો કળથી હાથ કાઢી લેવો, પણ ભગતનો અમહિમા, ભાવફેર, માથાફૂટ, ખટપટ કરી એને વગોવવો નહીં; એટલું ખાસ ધ્યાન રાખવું તો કોઈ પ્રારબ્ધ આપણને નડશે નહીં. અને ૧૦ ટકા આયુષ્યનો ધર્માદો અને ૧૦ ટકા આવકનો ધર્માદો કરીને આપણે જે સત્કર્મ કરીએ તો એનાથી આપણા જીવનમાં ઘણાં સરસ કામો થશે, સરસ આનંદ ને શાંતિ થશે અને પાછું આપણા આખા કુટુંબમાં સંવાદિતા થશે, સૌ સુખિયાં થઈ રહીશું.

અડધો કલાક ધૂન, અઠવાડિક સત્સંગસભા, પૂજા, અગિયાર માળા ને ચાર મહિના અથવા તો શ્રાવણ માસમાં એક ટાણું જમજો. પણ ખટપટ, માથાફૂટનો તો નિયમ જ રાખજો કે એમાં પડવું જ નથી. કોઈ પાડવા આવે તો પણ નહિ પડવાનું. કોઈએ બાપાને પૂછ્યું કે, ‘બાપા, કોઈ મોટો માણસ ખટપટ, નિંદા કરવા આવે તો ?’ બાપા કહે, ‘આપણે ઊભા થઈ જવું.’ ‘પણ ઘણા બેસાડી રાખે તો ?’ બાપા કહે, ‘કાનમાં આંગળીઓ નાખી દેવી એટલે પેલાને ખબર પડે કે આને ગમતું નથી.’ પણ અમહિમા, ભાવફેર, માથાફૂટની વાત કરવી પણ નહીં અને સાંભળવી પણ નહીં. આટલો વિશિષ્ટ નિયમ રાખવો.

ત્રીજો વિશિષ્ટ નિયમ કે, આપણે સૂઈ જઈએ ત્યારે માનસીમાં વિચારવાનું કે, આપણા ઘરમાં જેટલાં પાત્રો રહેતાં હોય તેઓ ‘દિવ્ય છે, દિવ્ય છે, દિવ્ય છે.’ કોણ દિવ્ય છે ? ઘરવાળાં દિવ્ય છે, છોકરાં

દિવ્ય છે, મમ્મી દિવ્ય છે, પપ્પા દિવ્ય છે. પછી જેમની સાથે કામ કરીએ છીએ તેઓ દિવ્ય છે, જેમની સાથે અથડામણ થાય છે તેઓ દિવ્ય છે, આપણને ના ગમતાં પાત્રો-જેમને જોઈને આપણને ચીડ ચડતી હોય એવાં પાત્રો દિવ્ય છે, દિવ્ય છે, દિવ્ય છે. એવું માની એમને સંભારીને, શ્રી ઠાકોરજીના ચરણોમાં મૂકીને, પગે લાગીને કહેવું કે, મહારાજ આમના વિશે દિવ્યભાવ રખાવજો. આવાં ૫-૫૦ પાત્રો જ હશે કે જેમની સાથે આપણને રોજબરોજ કામકાજ થતું હશે. એવાં પાત્રોને વિશે દિવસમાં કોઈ કામકાજને લીધે અથડામણ થઈ હોય, વ્યવહારને લીધે અથડામણ થઈ હોય, સમેયા-ઉત્સવમાં સેવામાં અથડામણ થઈ હોય એવાં પાત્રો માટે સ્પેશ્યલ ભગવાન પાસે બેસીને તેઓ દિવ્ય છે, દિવ્ય છે, દિવ્ય છે તેવી પ્રાર્થના કરવી. આવો એક પ્રયોગ ચાર મહિના કરીએ. દિવાળી ઉપર તમે જોજો તમે કેટલા હલકાફૂલ હશે. આ વિશિષ્ટ નિયમને ફોલો કરજો. ગુરુપૂર્ણિમાના મંગલ પર્વે ભગવાનને આ સ્પેશ્યલ ભેટ મૂકવી છે કે, આ નિયમો લઈને અમે તમારા તરફની વિશેષ ભક્તિ અદા કરીએ છીએ.

બીજું, આજે બહુ મોટો દિવસ છે. આજે ગુરુદેવ યોગીજી મહારાજ વિજ્ઞાન સ્વામી સાથે પાંચ સંતો ને ત્રણ પાર્ષદો જૂનાગઢથી નીકળી શાસ્ત્રીજી મહારાજને રાજકોટમાં મળ્યા તે મહામંગલકારી દિવસ છે. જૂનાગઢમાં ગુણાતીતાનંદ સ્વામીના સમયમાં ભગતજી મહારાજ, જાગા સ્વામી, બાલમુકુંદ સ્વામી, વિજ્ઞાન સ્વામી એવા થોડા સાધુઓ હતા જેમને અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાની ગેડ હતી. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની હયાતીમાં ગુણાતીતાનંદ સ્વામી મૂળ અક્ષરબ્રહ્મનો અવતાર છે એવું જડબેસલાક માનીને એ ભાવથી ગુણાતીતાની સેવા કરતા, ગુણાતીતાનાં દર્શન કરતા, ગુણાતીતાની સાથે રહીને એમની આજ્ઞા પાળતા; તો તેઓ ગુણાતીતાભાવને પામ્યા. જાગા સ્વામીના હેતને લઈને કૃષ્ણજી અદા પણ અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસના દઢ પાળતા.

અક્ષર-પુરુષોત્તમની
ઉપાસના જેમને સમજાઈ છે
એવા સાધુની પ્રાપ્તિ થાય
પછી જ દોષ રહિત થવાય છે.

જેમના વિશે તમને આત્મબુદ્ધિ ને પ્રીતિ થઈ છે, જેમને તમે ગુરુ માનો છો, આજ્ઞા એમની પાળવાની, યાદ રાખો ! પણ સેવા સૌની કરવાની, ગુણગાન સૌનાં ગાવાનાં, દર્શન સૌનાં કરવાનાં; તો ભગવાનની પ્રસન્નતાનાં પાત્રો બની જઈશું.

યોગીજી મહારાજ ઝીણા ભગત હતા, હજુ સાધુ નહોતા થયા ત્યારે વિજ્ઞાન સ્વામી સાથે કૃષ્ણજી અદાના ઘરે રાજકોટ આવતા. ત્યારે વિજ્ઞાન સ્વામી કૃષ્ણજી અદાના સમાગમમાં હતા એને લઈને શરૂઆતમાં યોગીજી મહારાજ કૃષ્ણજી અદાને પોતાના ગુરુ માનતા. અને જ્યારે કૃષ્ણજી અદાએ વિજ્ઞાન સ્વામીને કહેવડાવ્યું કે, ‘હવે સમય ના બગાડો, સાધુ થયા છો તો ભગવાનનો જે સંકલ્પ છે, ભગવાનનું જે કાર્ય છે એ કરવા માંડો. અહીંયાં રહેવાથી એ નહીં થાય, સાધુ યજ્ઞપુરુષદાસ-શાસ્ત્રીજી મહારાજે અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસના માટે જે આહ્વાન જગાડી છે એમની સાથે આવીને જોડાઈ જાવ.’ એટલે જૂનાગઢથી સવારમાં પાંચ વાગ્યે મંગળા આરતી પછી પાંચ સાધુઓ ને ત્રણ ભગતો નીકળી, જૂનાગઢ સ્ટેશનથી રાજકોટ કૃષ્ણજી અદાને ત્યાં આવ્યા. કૃષ્ણજી અદાએ શાસ્ત્રીજી મહારાજને સમાચાર આપ્યા કે, તમે પધારો, આ સંતોને તમારી સાથે વિદાય કરીએ. એટલે શાસ્ત્રીજી મહારાજ રાત્રે ૧૧:૩૦ વાગ્યે રાજકોટ પહોંચ્યા. અને પછી વિજ્ઞાન સ્વામીનું મંડળ સારંગપુર ગયા એ તારીખ ૯મી જુલાઈ હતી એટલે બહુ મહામંગલકારી પર્વ !

હું ઘણીવાર એક પ્રસંગ કહું છું. છાત્રાલયના પાયા ખોદાયા ત્યારે આખો દિવસ છોકરાઓ શ્રમયજ્ઞ કરે. છાત્રાલયના પાયા ખોદીને બધા જુદા જુદા પ્રોગ્રામ કરીએ. કોઈ દિવસ નલિની કોલેજની લોનમાં કરીએ, શાળાની પ્રાર્થનાસભામાં કરીએ. યોગીબાપાના સાંનિધ્યમાં સંગીતના, કથા-વાર્તાના પ્રોગ્રામ રાખીએ. એવી એક સભા શારદા હાઈસ્કૂલના પ્રાર્થના હોલમાં રાખી હતી. ત્યારે હર્ષદભાઈ દવે, દાદુકાકા, પ્રમુખ સ્વામી, મહંત સ્વામી ને અમે બધાએ ભેગા થઈને હોસ્ટેલનું નામ નક્કી કર્યું હતું - ‘જ્ઞાનયજ્ઞ છાત્રાલય’. પછી પ્રમુખ સ્વામી મને કહે, ‘તું બાપા પાસે આ નામ ફાઈનલ કર પછી આપણે કાલે સભામાં ડિક્લેર કરીએ કે હોસ્ટેલનું નામ ‘જ્ઞાનયજ્ઞ છાત્રાલય’ છે.’ સંગીતસંધ્યા પતી પછી

હોલમાંથી બાપા મારો હાથ ઝાલીને બહાર નીકળ્યા. કારમાં બાપાને બેસાડવા જતો હતો, ત્યારે બાપાને મેં પૂછ્યું કે, ‘આ પાયા ખોદીએ છીએ એ હોસ્ટેલનું નામ શું રાખીએ ?’ તો બાપા કહે, ‘હર્ષદભાઈ, દાદુભાઈ, પ્રમુખ સ્વામી, મહંત સ્વામી એ બધાને પૂછ, એ બધાને શું નામ પાડવું છે ?’ એટલે મેં કહ્યું, ‘બાપા આજે કમિટીની મીટિંગ થઈ હતી તે બધાએ નામ નક્કી કર્યું છે, આપ હા પાડો તો તે રાખીએ.’ તો કહે, ‘શું નામ નક્કી કર્યું છે ?’ મેં કહ્યું, ‘જ્ઞાનયજ્ઞ છાત્રાલય’, બાપાએ મારો હાથ પકડ્યો હતો તે હાથ છોડી દીધો, એટલે હું તો આભો બની ગયો. એટલામાં અમે ગાડી પાસે આવી ગયા. એટલે ગાડીનો દરવાજો ખોલી, દરવાજા ઉપર હાથ મૂકી બાપા મને કહે, ‘જો, આપણા ગુરુ શાસ્ત્રીજી મહારાજ વડતાલમાં હતા ત્યારે એટલી બધી માનમોટપ હતી, સાધુઓમાં-ભક્તોમાં એમનું એટલું બધું માન હતું. શાસ્ત્રીજી મહારાજ જ્યાં બેસે ત્યાં દોઢસો-બસો માણસોની સભા થઈ જાય એટલું બધું શાસ્ત્રીજી મહારાજનું આકર્ષણ હતું. ગોવર્ધનભાઈ કોઠારી બધા મંદિરનો વહીવટ કરે, પણ શાસ્ત્રીજી મહારાજને પૂછતા; એટલો બધો શાસ્ત્રીજી મહારાજ પર વિશ્વાસ, શાસ્ત્રીજી મહારાજ માટે પ્રેમ. એ શાસ્ત્રીજી મહારાજ માન, મોટપ બધાંનો ત્યાગ કરીને, બહાર નીકળ્યા ત્યારે કેટલાં બધાં અપમાન થયાં-જ્યાં જાય ત્યાં બધા ગાળો ભાંડે. પૈસાની, માણસોની કેટલી બધી તકલીફ ? સુખમાંથી આવી તકલીફો આપણા ગુરુએ શા માટે વેઠી ? કેવળ અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસના માટે. અક્ષરપુરુષોત્તમની ઉપાસના માટે એમણે આટલું બધું સહન કર્યું છે તો આપણી ગુરુભક્તિ એ છે કે, આપણા ગુરુએ અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાના પ્રવર્તનનું જે મિશન ઉપાડ્યું છે, એ અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાનો આપણે ગોરીરો કરવો. માટે, અક્ષરપુરુષોત્તમનું નામ ગાજતું થાય એટલે ‘અક્ષરપુરુષોત્તમ છાત્રાલય’ નામ આપો ‘જ્ઞાનયજ્ઞ છાત્રાલય’ નહીં. એટલે ‘અક્ષરપુરુષોત્તમ છાત્રાલય’ નામ પાડ્યું.

ત્યારથી અશ્વિનભાઈ, શાંતિભાઈ ને અમે બધાએ નક્કી કર્યું કે, આપણે પણ ઉપાસના પાછળ જ મંડવું છે. એટલે વર્ષો પહેલાં મનોજભાઈ લિખિત પહેલાંમાં પહેલો ‘શ્રી અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસના કથામંગલ’ ગ્રંથ આપણે બહાર પાડ્યો. ‘અક્ષરપુરુષોત્તમ કથામંગલ’ એ ગ્રંથ વાંચવા જેવો છે. અત્યારે બી.એ.પી.એસ. સંસ્થામાં મહંત સ્વામી અને સંતો પણ અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસના, સંપ-સુહૃદભાવ-એકતા, કોઈની ખટપટ-નિંદા-માથાકૂટ કરો નહીં, થાય એટલી સેવા કરો-એવી યોગીબાપાની અભિપ્રાયની ભક્તિ કરાવી રહ્યા છે. આપણે પણ તેઓની પાછળ પાછળ એ જ માર્ગે ચાલવું છે અને ગુરુભક્તિ અદા કરવી છે. એ ગુરુપૂર્ણિમાની આપણી પ્રાર્થના છે !

પ્રભુરૂપ થવું હોય, હઠ-માન-ઈર્ષ્યા ને કામ-ક્રોધાદિક દોષ રહિત થવું હોય તો ભગવાન ધારક સત્પુરુષ-એવા જે સાધુ કે જેઓ ભગવાનમાં રહે છે અને પોતાના સંબંધમાં જે કોઈ આવે છે એને ભગવાનમાં જોડે છે. એવા જે સાધુ, તેઓ ભગવાન કેમ કરીને રાજ થાય એવી સમજદારી આપીને આપણને જીવન જીવતાં શિખવાડે છે. આપણને હઠ-માન-ઈર્ષ્યાના ભાવોથી ઉપર ઉઠાવી, આપણે કામ-ક્રોધાદિક દોષ રહિત થઈએ એના માટે આપણી પાસે માહાત્મ્યયુક્ત સેવાઓ કરાવે છે અને પુણ્ય ચાલ્યું ના જાય એટલે ખટપટ, માથાકૂટ, નિંદા, અમહિમા, ભાવકેરમાં આપણે પડીએ નહિ એ માટે ભજનથી, કથા-વાર્તાથી, હેત-પ્રેમ કરીને આ સાધુ કાળજી રાખતા હોય છે. અક્ષર-પુરુષોત્તમની ઉપાસના જેમને સમજાઈ છે એવા સાધુની પ્રાપ્તિ થાય પછી જ દોષ રહિત થવાય છે. એવા સાધુને વિશે આત્મબુદ્ધિ ને પ્રીતિ થાય, બે હાથ જોડી એમની આજ્ઞા પાળે અને કોઈની ખટપટ, નિંદા, માથાકૂટ કરે નહીં તો પછી એ ગૃહસ્થ હોય કે ત્યાગી હોય, દૂર રહેતો હોય કે નજીક રહેતો હોય, ખેતીવાળો હોય કે ઈન્ડસ્ટ્રિયાલિસ્ટ હોય, સાર્વકલ પર ફરતો હોય કે મર્સિડીઝ ગાડીમાં ફરતો હોય, પ્લેનમાં

ફરતો હોય કે ચાલીને ફરતો હોય એની સાથે કોઈ નિસબત નથી; પણ જો આવું જીવન જીવે તો એ સુખિયો થાય થાય ને થાય જ !

કૃષ્ણજી અદાનું એક કીર્તન બાપા ખાસ બોલતા-‘નાને સે હો નાને રહીએ, જૈસી નાની દૂબ; ઘાસફીસ સબ ઊડ ગયા...’ પછી બાપા એનો અર્થ કહેતા કે, નદીમાં જ્યારે પાણીનો ફોર્સ બહુ આવે ત્યારે વચ્ચે જે ઝાડ સીધાં અક્કડ ઊભાં હોય એ ઝાડ પાણીના પ્રવાહમાં ખેંચાઈ જાય. પણ પાણી આવે ને જે ઝાડ કે નાનું ઘાસ નમી પડે, એ કોઈ દિવસ પાણીના પ્રવાહમાં ખેંચાય નહીં. પાણી આવે એટલે એ નીચું નમી જાય અને પાણી ઉપરથી જતું રહે અને એટલે એ સુરક્ષિત રહે. એમ, જે નાનામાં નાનો થઈને રહે એ ભગવાનનો કૃપાપાત્ર બની જાય, એને કોઈ પ્રારબ્ધ નડે નહીં. બાપા શિખવાડતા કે, આપણે નાનામાં નાનું રહેવું, દાસના દાસ થવું; તેવું ક્યારે થવાય ? તો ભગવાનનું માહાત્મ્ય હોય, સાધુનું માહાત્મ્ય હોય, આ ભક્તો બહુ મોટા છે-સામાન્ય નથી, એવું જો માનીએ તો એમની સાથે નાના થઈને રહેવાય. એટલે એમના વિશે ભાવકેર ના થાય, એમના વિશે આડુંઅવળું ના થાય એવો એમનો મહિમા સમજાય તો એમની સેવા થાય, સેવા કરવામાં આનંદ આવે. એટલે કૃષ્ણજી અદાની એ સાખી બાપા કાયમ બોલતા અને કૃષ્ણજી અદાની બહુ વાતો કરતા.

કૃષ્ણજી અદાને જ્યારે દેહ છોડવાનો સમય આવ્યો ત્યારે સારંગપુરથી શાસ્ત્રીજી મહારાજ ને યોગીજી મહારાજ ને સંતો આવ્યા. યોગીજી મહારાજ દાસભાવે પાછળ બેઠા. કૃષ્ણજી અદાએ બાપાને સંભાર્યા એટલે શાસ્ત્રીજી મહારાજે યોગીજી મહારાજને આગળ બેસાડ્યા. કૃષ્ણજી અદાએ બેઠા થઈને આશીર્વાદ માટે યોગીજી મહારાજને માથે હાથ મૂક્યો. ત્યારે નિર્ગુણ સ્વામી બોલ્યા કે, ‘યોગીજી મહારાજ, સાક્ષાત્ પ્રભુ તમારા માથે હાથ મૂકે છે.’ કૃષ્ણજી અદા કહે, ‘એ પ્રભુ જેવો જ સાધુ છે, એટલે માથે હાથ મૂકું છું.’ ને પછી કૃષ્ણજી

ભગવાન અને સાધુ આપણા જીવનમાં
અગત્યના છે,
એમને રાખીને તમે વ્યવહાર
કરો તો વ્યવહાર
બંધનરૂપ નહીં થાય, યાદ રાખો !

સૌ દિવ્ય મનાય, દિવ્ય દેખાય-
'જ્યાં જુએ ત્યાં રામજી, બીજું ન ભાસે રે...'
તો માનજો કે
આપણે દેહભાવથી પર થઈ ગયા.
આપણે મંદિરરૂપ થઈ જઈશું.

અદાએ દેહ છોડી દીધો. એટલો બધો બાપા માટે એમને પ્રેમ હતો ને બાપાને પણ એમના માટે પ્રેમ હતો.

બાપાને તમે જુઓ, શાસ્ત્રીજી મહારાજને ગુરુ માન્યા, ને તેઓની સાથે રહ્યા. “શાસ્ત્રીજી મહારાજ બોલાવે-‘યોગી’ તો મોઢામાં કોળિયો મૂકતો હોઉં તો નીચે મૂકીને ઊભો થઈ જાઉં. કંઈ લખતો હોઉં ને ‘યોગી’ કહે તો લખવાનું અધૂરું રાખું ને ઊભો થઈ જાઉં.” શાસ્ત્રીજી મહારાજની હાકલ પડે એ જ મિનિટે, એ જ સેકન્ડે ઊભા થઈ જાય. એટલી બધી શાસ્ત્રીજી મહારાજની આજ્ઞાઓ અદ્ધર ઝીલી. શાસ્ત્રીજી મહારાજ શેમાં રાજી છે તેનું સતત અનુસંધાન રાખીને તેઓ જીવ્યા છે. છતાં પણ કૃષ્ણજી અદા, જાગા સ્વામી, ભગતજી મહારાજનો પણ બાપાને ભારોભાર મહિમા હતો. બાપાએ એ શિખવાડ્યું કે, જે મોટા પુરુષો થઈ ગયા ને અત્યારે પ્રમુખ સ્વામી, મહંત સ્વામી, હરિપ્રસાદ સ્વામી, દાદુકાકા, પપ્પાજી મોટા પુરુષો છે. ભલે આપણે અશ્વિનભાઈ, શાંતિભાઈ તે બધાને ગુરુ માનીએ, પણ એમના જેવો ને જેવો મહિમા આપણા હૈયામાં આ દિવ્ય પુરુષોનો હોવો જોઈએ; કારણ કે, એમણે યોગીબાપાને, શાસ્ત્રીજી મહારાજને રાજી કર્યા છે, અક્ષરપુરુષોત્તમની શુદ્ધ ઉપાસના પ્રવર્તાવવામાં હોમાયા છે. તેઓનો જેટલો મહિમા સમજાય એટલા ભગવાન રાજી થશે. જેમના વિશે તમને આત્મબુદ્ધિ ને પ્રીતિ થઈ છે, જેમને તમે ગુરુ માનો છો, આજ્ઞા એમની પાળવાની, યાદ રાખો ! પણ સેવા સૌની કરવાની, ગુણગાન સૌનાં ગાવાનાં, દર્શન સૌનાં કરવાનાં; તો ભગવાનની પ્રસન્નતાનાં પાત્રો બની જઈશું.

આજે ખાસ યોગીબાપાનો દિવસ છે અને ગુરુપૂનમનું મહામંગલકારી પર્વ છે. આપણા માટે જીવનમાં ગુરુપૂર્ણિમા, ગુરુનો જન્મદિવસ, ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણનો પ્રાગટ્યદિવસ, શરદપૂર્ણિમા-ગુણાતીતનો પ્રાગટ્ય દિવસ; આ દિવસો બહુ અગત્યના છે. ખરેખર, આ દિવસોમાં ગમે એવો કામઘંઘો, નોકરી હોય તોય રજા

લઈને સમૈયા-ઉત્સવમાં હાજરી આપવી એ આપણી ભક્તિ છે ! ભગવાન અને સાધુ આપણા જીવનમાં અગત્યના છે, એમને રાખીને તમે વ્યવહાર કરો તો વ્યવહાર બંધનરૂપ નહીં થાય, યાદ રાખો ! જેમના જીવનમાં ભગવાન ને સાધુ સેન્ટરમાં છે, એમને રાજી કરવાના ભાવથી જે જીવન જીવે છે એ પછી ગમે તેટલા વ્યવહારમાં રસબસ હશે તો પણ એને વ્યવહાર અડી નહીં શકે, યાદ રાખજો ! ભલે તમે ગૃહસ્થીઓ છો, વ્યાપાર, ખેતી, ઘંઘો બધું કરો છો, પણ ગુરુપૂર્ણિમા, શરદપૂર્ણિમા ને આવા બધા ઉત્સવો, અશ્વિનભાઈ ને સંતોનાં પ્રાગટ્યપર્વો વખતે હાજરી આપો છો એ ખરેખર જીવનમાં સાધુ ને ભગવાનની અગત્યનાં દર્શન કરાવે છે. તો એ પકડી રાખીએ ને એવું જીવન જીવીએ.

ચાતુર્માસના નિયમોનું નિયમિત પાલન કરીએ. ઘરે ‘વચનામૃત’, ‘સ્વામીની વાતો’ બધાં ભેગાં થઈને વાંચીએ, ધૂન કરીએ. આપણું અક્ષરધામ એ આપણું ઘર. આપણાં ઘરોમાં પણ એટલાં સરસ મંદિર થઈ ગયાં છે અને પાછાં સૌ જીવન એવાં જીવે છે. કોઈની ખટપટ, નિંદા, માથાકૂટમાં પડ્યા વગર ગુણગાન ને મહિમા ગવાય છે. ભક્તોની સેવા કરવામાં આનંદ આવે છે. સંતો-ભક્તો ઘરે આવે તો ઉત્સાહ-ઉમંગ વધી જાય છે. આ જે મહિમા વધ્યો છે એ જ આપણી આધ્યાત્મિક પ્રગતિ છે. અને વિશેષ કરીને ચાતુર્માસના નિયમો લઈને પાળીશું ને બધાને દિવ્ય માનવાડૂપી ચાર મહિના પ્રાર્થના-ભજન કરીશું તો પછી ટેવ પડી જશે, આપણે બધા દિવ્ય થઈ જઈશું. અને સૌ દિવ્ય મનાય, દિવ્ય દેખાય-‘જ્યાં જુએ ત્યાં રામજી, બીજું ન ભાસે રે...’ તો માનજો કે આપણે દેહભાવથી પર થઈ ગયા. આપણે મંદિરરૂપ થઈ જઈશું. ઘર મંદિર બનાવીશું અને હવે દેહને મંદિરરૂપ બનાવવાની સાધના આપણે બધા ભક્તો કરી રહ્યા છીએ. એમાં આપણને ખૂબ બળ મળે, સરળતા રહે, આનંદપૂર્વક થાય એ માટે ગુરુદેવ યોગીજી મહારાજ ને ઈષ્ટદેવ શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાન ને સંતોના ચરણોમાં પ્રાર્થના !

જય શ્રી સ્વામિનારાયણ !